

§ 5 Práva a povinnosti prevádzkovateľa sústavy

(1) Prevádzkovateľ distribučnej sústavy je povinný po úhrade ceny za pripojenie do distribučnej sústavy prednostne pripojiť zariadenie výrobcu elektriny do distribučnej sústavy, ak takéto zariadenie spĺňa technické podmienky¹⁰⁾ a obchodné podmienky pripojenia do sústavy tak, aby bola zachovaná bezpečnosť, spoľahlivosť a stabilita prevádzky sústavy.

(2) Zariadenie výrobcu elektriny sa do distribučnej sústavy pripojí, ak distribučná sústava je technicky spôsobilá na pripojenie, je najbližšie k miestu, kde sa nachádza zariadenie na výrobu elektriny a iná sústava nevykazuje technicky a ekonomicky lepšie miesto pripojenia. Distribučná sústava sa považuje za technicky spôsobilú aj vtedy, keď je odber elektriny bez ujmy prednosti podľa odseku 1 možný až ekonomicky výhodným rozšírením sústavy; v takomto prípade prevádzkovateľ distribučnej sústavy na požiadanie výrobcu elektriny je povinný sústavu rozšíriť.

(3) Ak výstavba zariadenia vyžaduje osvedčenie podľa osobitného predpisu,¹³⁾ je prevádzkovateľ distribučnej sústavy povinný rozšíriť distribučnú sústavu len vtedy, ak sa mu predloží príslušné osvedčenie. Povinnosť na rozšírenie distribučnej sústavy sa vzťahuje aj na všetky technické zariadenia potrebné na prevádzku distribučnej sústavy.

(4) Náklady na pripojenie podľa odseku 1 a náklady na rozšírenie distribučnej sústavy podľa odseku 2 znáša výrobca elektriny a prevádzkovateľ distribučnej sústavy.

(5) Prevádzkový poriadok prevádzkovateľa distribučnej sústavy obsahuje podmienky rozšírenia distribučnej sústavy podľa odseku 2 na účel zabezpečenia podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnou kombinovanou výrobou podľa § 3 ods. 1 písm. a).

(6) Prevádzkovateľ distribučnej sústavy poskytne výrobcovi elektriny z obnoviteľných zdrojov energie alebo výrobcovi vyrábajúcemu elektrinu vysoko účinnou kombinovanou výrobou, ktorý žiada o pripojenie, informácie o

- a) odhadovaných nákladoch súvisiacich s pripojením,
- b) harmonograme prijatia a spracovania žiadostí o pripojenie do sústavy,
- c) harmonograme pre každé navrhované pripojenie do sústavy.

(7) Prevádzkovateľ distribučnej sústavy, do ktorého sústavy má byť zariadenie výrobcu elektriny pripojené, je povinný vykonať funkčnú skúšku do 30 dní odo dňa doručenia žiadosti výrobcu elektriny. Ak zariadenie výrobcu elektriny spĺňa technické podmienky na pripojenie do

sústavy, prevádzkovateľ distribučnej sústavy vydá výrobcovi elektriny doklad o úspešnom vykonaní funkčnej skúšky do 10 dní odo dňa jej vykonania. Funkčná skúška sa nevyžaduje, ak zariadenie výrobcu elektriny nebude pripojené do sústavy. Spôsob a podmienky vykonania funkčnej skúšky určí prevádzkový poriadok prevádzkovateľa distribučnej sústavy.

¹⁰⁾ § 19 zákona č. 251/2012 Z. z.

¹³⁾ § 12 zákona č. 251/2012 Z. z.

I. Všeobecné povinnosti prevádzkovateľa distribučnej sústavy

1. Zákon o podpore OZE ustanovuje osobitnú právnu úpravu postavenia prevádzkovateľa distribučnej sústavy najmä v súvislosti s právom na prednostné pripájanie zariadení výrobcov elektriny do distribučnej sústavy. Všeobecnú právnu úpravu práv a povinností prevádzkovateľa distribučnej sústavy obsahuje § 31 zákona o energetike. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy podľa tejto všeobecnej právnej úpravy musí splniť vo vzťahu k výrobcom elektriny tieto prevádzkovo-technické povinnosti:

- a) zabezpečovať nediskriminačné podmienky pripojenia výrobcu elektriny do distribučnej sústavy;
- b) zabezpečovať prístup výrobcu elektriny do distribučnej sústavy na transparentnom a nediskriminačnom princípe. Odmietnuť prístup môže len pri nedostatku kapacity distribučnej sústavy alebo z iných dôvodov založených na objektívnych a technicky a ekonomicky odôvodnených kritériách (výnimku z tohto pravidla predstavuje plnenie povinností vo všeobecnom hospodárskom záujme uložené prevádzkovateľovi distribučnej sústavy Ministerstvom hospodárstva SR podľa § 24 zákona o energetike);
- c) zabezpečovať rozvoj a prevádzkyschopnosť distribučnej sústavy tak, aby kapacita distribučnej sústavy dlhodobo vyhovovala odôvodneným požiadavkám účastníkov trhu s elektrinou (vrátane výrobcov elektriny) na prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny;
- d) zabezpečovať distribúciu elektriny;
- e) uzatvárať zmluvy o pripojení do distribučnej sústavy s výrobcami elektriny pri splnení technických a obchodných podmienok pripojenia do distribučnej sústavy;
- f) uzatvárať zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny s výrobcami elektriny pri splnení technických a obchodných podmienok prístupu do distribučnej sústavy a distribúcie elektriny;

- g) prideľovať distribučnú kapacitu transparentným a nediskriminačným spôsobom;
- h) určovať podmienky rezervovania distribučnej kapacity transparentným a nediskriminačným spôsobom a zverejňovať informácie o týchto podmienkach;
- i) poskytovať informácie potrebné na prístup do distribučnej sústavy;
- j) pripájať zariadenia výrobcov elektriny do distribučnej sústavy v päťdňovej lehote pri splnení technických a obchodných podmienok pripojenia do distribučnej sústavy.

II. Práva a povinnosti prevádzkovateľa distribučnej sústavy pri prednostnom pripájaní zariadenia výrobcu elektriny

2. Zákon o podpore OZE upravuje práva a povinnosti prevádzkovateľa distribučnej sústavy pri realizácii práva výrobcu elektriny na prednostné pripojenie jeho zariadenia na výrobu elektriny do distribučnej sústavy. Pre vznik povinnosti prevádzkovateľa distribučnej sústavy prednostne pripojiť zariadenie na výrobu elektriny zodpovedajúcej právu výrobcu elektriny na prednostné pripojenie musia byť splnené podmienky ustanovené duplicitne v § 5 ods. 1 zákona o podpore OZE a súčasne aj v § 31 ods. 8 zákona o energetike:

- a) Musí ísť o zariadenie výrobcu elektriny s právom na podporu podľa zákona o podpore OZE, ktoré slúži na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie alebo na výrobu elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou. Pri tomto spôsobe podpory nie je určujúcim kritériom na vznik povinnosti prevádzkovateľa distribučnej sústavy celkový inštalovaný výkon zariadenia na výrobu elektriny.
- b) Výrobca elektriny uhradil cenu za pripojenie, ktorú sa zaviazal uhradiť v zmluve o pripojení do distribučnej sústavy. Táto podmienka je bezpredmetná pre výrobcu elektriny v lokálnom zdroji, ktorému vzniklo právo na bezplatné pripojenie lokálneho zdroja do distribučnej sústavy podľa § 4b ods. 2 písm. a) zákona o podpore OZE.
- c) Zariadenie na výrobu elektriny spĺňa technické podmienky pripojenia do distribučnej sústavy podľa § 19 zákona o energetike zverejnené na webovom sídle prevádzkovateľa distribučnej sústavy.
- d) Zariadenie na výrobu elektriny spĺňa obchodné podmienky pripojenia do distribučnej sústavy, ktoré sú súčasťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa distribučnej sústavy.

- e) Pripojenie zariadenia na výrobu elektriny do distribučnej sústavy musí byť vykonané tak, aby bola zachovaná bezpečnosť, spoľahlivosť a stabilita prevádzky distribučnej sústavy (zákon o podpore OZE pritom priamo definuje len pojem „prevádzková bezpečnosť distribučnej sústavy“, ktorou sa rozumie nepretržitá prevádzka distribučnej sústavy za podmienok predvídateľných v prevádzke distribučnej sústavy. Hoci ide o právne neurčité pojmy, obsah pojmov „bezpečnosť prevádzky“ a „spoľahlivosť prevádzky“ treba interpretovať s prihliadnutím na § 19 ods. 2 písm. f) zákona o energetike, ktorý uvádza určenie podmienok zabezpečenia prevádzkovej bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky distribučnej sústavy ako jednu z obsahových náležitostí technických podmienok prístupu a pripojenia do distribučnej sústavy).

3. Zákon o podpore OZE ustanovuje tiež kritériá pre určenie konkrétnej distribučnej sústavy, na ktorú sa vzťahuje povinnosť prevádzkovateľa distribučnej sústavy prednostne pripojiť zariadenie výrobcu elektriny s právom na podporu. Prvoradým kritériom pri určovaní distribučnej sústavy je technická a ekonomická výhodnosť miesta pripojenia. Toto kritérium je rozhodujúce aj v prípade, keď by na pripojenie zariadenia na výrobu elektriny bola spôsobilá distribučná sústava nachádzajúca sa bližšie k lokalite umiestnenia daného zariadenia na výrobu elektriny. Až za splnenia predpokladu, že technicky a ekonomicky výhodnejšie miesto pripojenia nie je k dispozícii, určuje sa distribučná sústava na základe kritéria jej blízkosti k zariadeniu na výrobu elektriny, pričom jedinou ďalšou požiadavkou je technická spôsobilosť sústavy. Technickú spôsobilosť treba chápať extenzívne, keďže distribučná sústava sa považuje za technicky spôsobilú už pri samotnej existencii možnosti jej ekonomicky výhodného rozšírenia na tento účel.

4. Ak sa distribučná sústava považuje za technicky spôsobilú na pripojenie zariadenia na výrobu elektriny len na základe existencie možnosti jej ekonomicky výhodného rozšírenia, je prevádzkovateľ distribučnej sústavy povinný toto ekonomicky výhodné rozšírenie distribučnej sústavy realizovať vo vzťahu k distribučnej sústave, ako aj vo vzťahu k všetkým technickým zariadeniam potrebným na jej prevádzku. K rozšíreniu distribučnej sústavy je však povinný pristúpiť len vtedy, keď ho o to požiada výrobca elektriny, ktorý zároveň predloží osvedčenie na výstavbu energetického zariadenia vydané Ministerstvom hospodárstva SR podľa § 12 zákona o energetike. Osvedčenie na výstavbu energetického zariadenia ani jeho predloženie prevádzkovateľovi distribučnej sústavy zákon o podpore OZE nevyžaduje pri zariadeniach na výrobu elek-

triny zo solárnej energie s celkovým inštalovaným výkonom najviac 500 kW a pri zariadeniach na výrobu elektriny s celkovým inštalovaným výkonom najviac 1 MW, ak ide o zariadenie na výrobu elektriny z iného primárneho zdroja ako zo solárnej energie. Konkrétne podmienky rozšírenia distribučnej sústavy sú obligatórnou obsahovou náležitosťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa distribučnej sústavy.

5. V súvislosti s realizáciou práva výrobcu elektriny na podporu formou prednostného pripojenia zariadenia na výrobu elektriny do distribučnej sústavy ukladá zákon o podpore OZE prevádzkovateľovi distribučnej sústavy voči výrobcovi elektriny s právom na podporu taktiež niektoré informačné povinnosti. Na základe žiadosti výrobcu elektriny o pripojenie do distribučnej sústavy by mal prevádzkovateľ distribučnej sústavy automaticky informovať výrobcu elektriny s právom na podporu o odhadovaných nákladoch súvisiacich s pripojením, poskytnúť mu harmonogram prijatia a spracovania žiadostí o pripojenie do distribučnej sústavy, ako aj individuálny harmonogram pre navrhované pripojenie zariadenia do distribučnej sústavy. Právna úprava zákona o podpore OZE pritom vychádza z povinnosti uloženej členským štátom Európskej únie v článku 16 ods. 5 smernice o podpore využívania energie z OZE.

6. Ustanovenie obsahuje taktiež rámcovú právnu úpravu vykonávania funkčných skúšok pripojenia zariadenia výrobcu elektriny do sústavy, pričom však určenie konkrétneho spôsobu a podmienok vykonania funkčnej skúšky ponecháva na prevádzkové poriadky jednotlivých prevádzkovateľov distribučných sústav. Funkčná skúška sa všeobecne vyžaduje pri zariadeniach, ktoré majú byť pripojené do sústavy. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy má povinnosť vykonať funkčnú skúšku na žiadosť výrobcu elektriny, a to v lehote 30 dní od doručenia jeho žiadosti. Ak sa funkčnou skúškou preukáže, že zariadenie spĺňa technické podmienky na pripojenie do sústavy, vydá výrobcovi elektriny do 10 dní doklad o úspešnom vykonaní funkčnej skúšky. V tejto súvislosti treba zohľadniť záver Ústavného súdu SR, podľa ktorého má byť za dátum úspešného vykonania funkčnej skúšky považovaný deň faktického úspešného vykonania funkčnej skúšky (napr. nálezy Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 373/2015, sp. zn. I. ÚS 599/2016, sp. zn. IV. ÚS 128/2018). Ak je zariadenie na výrobu elektriny pripájané do distribučnej sústavy malým zdrojom, vykonanie funkčnej skúšky pripojenia zariadenia výrobcu elektriny do distribučnej sústavy sa vyžaduje len vtedy, ak o to požiada prevádzkovateľ distribučnej sústavy. Jeho žiadosť musí byť odôvodnená niektorou zo skutočností uvedených v § 4a ods. 9 zákona o podpore OZE.

III. Postavenie prevádzkovateľa distribučnej sústavy počas prechodného obdobia do 31. decembra 2019

7. Súčasné znenie § 5 zákona o podpore OZE, ktoré je zredukované na právnu úpravu problematiky pripájania zariadení na výrobu elektriny do distribučnej sústavy, je výsledkom reformy podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnou kombinovanou výrobou vykonanou zákonom č. 309/2018 Z. z. Do 31. decembra 2018 plnili prevádzkovatelia distribučnej sústavy dôležité úlohy aj pri poskytovaní ostatných spôsobov podpory odberom elektriny prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, do ktorej je zariadenie výrobcu elektriny pripojené za cenu elektriny na straty, doplatkom a prevzatím zodpovednosti za odchýlku prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy. V novom systéme podpory zostáva pôvodný význam postavenia prevádzkovateľa distribučnej sústavy pri poskytovaní podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnou kombinovanou výrobou zachovaný na základe prechodných ustanovení § 18i zákona o podpore OZE počas prechodného obdobia trvajúceho do 31. decembra 2019. Počas tohto prechodného obdobia prevádzkovatelia regionálnych distribučných sústav alebo nimi poverené subjekty vykonávajú činnosť výkupu elektriny a zúčtovateľa podpory pre výrobcov elektriny s právom na podporu, ktorých zariadenia sa nachádzajú na časti ich vymedzeného územia. V súvislosti so zmenou systému podpory zákon o podpore OZE priznáva prevádzkovateľom distribučných sústav právo na náhradu neuhradených nákladov, ktoré vynaložili na poskytovanie podpory odberom elektriny za cenu elektriny na straty, podpory doplatkom a podpory prevzatím zodpovednosti za odchýlku podľa zákona o podpore OZE účinného do 31. decembra 2018. Rovnako majú právo na náhradu neuhradených nákladov spojených s poskytovaním podpory počas prechodného obdobia od 1. januára 2019 do 31. decembra 2019. Všetky tieto náklady môže Úrad pre reguláciu sieťových odvetví zohľadniť v nasledujúcom regulačnom období v rámci konania o cenovej regulácii. V záujme zabezpečenia plynulého prechodu zodpovednosti za zúčtovanie podpory z prevádzkovateľov distribučných sústav na organizátora krátkodobého trhu s elektrinou ako nového zúčtovateľa podpory, uložil zákonodarca prevádzkovateľom distribučných sústav povinnosť priebežne odovzdávať organizátorovi krátkodobého trhu s elektrinou všetky údaje získané o výrobcov elektriny s právom na podporu výkupom elektriny za cenu vykupovanej elektriny, doplatkom, prevzatím zodpovednosti za odchýlku alebo príplatkom. Povinnosť sa však netýka nevyhnutne všetkých

údajov, ktorými prevádzkovateľ distribučnej sústavy disponuje, ale len okruhu údajov v rozsahu nevyhnutnom na výkon činnosti zúčtovateľa podpory podľa zákona o podpore OZE.

IV. Sankcie

8. Za porušenie povinností uložených v § 5 ods. 1 a 2 zákona o podpore OZE uloží Slovenská obchodná inšpekcia prevádzkovateľovi distribučnej sústavy pokutu vo výške od 10 000 eur do 200 000 eur podľa § 16 ods. 2 písm. b) zákona o podpore OZE. Za porušenie povinností podľa § 5 ods. 6 a 7 zákona o podpore OZE Slovenská obchodná inšpekcia prevádzkovateľovi distribučnej sústavy uloží pokutu vo výške od 500 eur do 100 000 eur podľa § 16 ods. 2 písm. a) zákona o podpore OZE.

§ 5a Práva a povinnosti výkupcu elektriny

(1) Výkupca elektriny je povinný

- a) uzatvoriť s výrobcom elektriny písomnú zmluvu o povinnom výkupu elektriny,^{11aaa)} ak si výrobca elektriny uplatňuje právo na podporu podľa § 3 ods. 1 písm. b),
- b) uzatvoriť so zúčtovateľom odchýlok¹⁴⁾ zmluvu o zúčtovaní odchýlky,¹⁵⁾
- c) uzatvoriť s výrobcom elektriny s právom na podporu podľa § 3 ods. 1 písm. d) zmluvu o povinnom prevzatí zodpovednosti za odchýlku,^{15a)}
- d) vykupovať elektrinu, na ktorú si výrobca elektriny s právom na podporu uplatnil právo podľa § 4 ods. 1 písm. b),
- e) poskytovať zúčtovateľovi podpory údaje potrebné na vyhodnotenie a zúčtovanie podpory podľa § 3,
- f) viesť záznamy o obchodných transakciách s výrobcami elektriny s právom na podporu podľa § 4 ods. 1 písm. b) a na požiadanie ich poskytovať úradu a zúčtovateľovi podpory,
- g) odovzdať organizátorovi krátkodobého trhu s elektrinou^{15aa)} denné diagramy za svoju bilančnú skupinu v súlade s prevádzkovým poriadkom zúčtovateľa podpory,
- h) spĺňať požiadavky na finančné a ekonomické postavenie, kreditné riziko a dôveryhodnosť.